

"אחות! אחות!" צעקה החולה

דות על כתפיו. השעשוע של האחיות: לגשת אליו עם מספרים ביד, בטענה שהן רוצות לספר אותו. הזמן נבהל ומתחיל לצרות. נורא משעשע.

לטענתו של שפי, הוא כלל אינו חולה. ארבעת בניו פשוט אינם רוצים להחזיק אותו בבית. סיפר הוא, כביטא רוסי עשיר: "אין לי כלום. אני לא סובל מכלום. כל הרופאים אומרים כך. הילדים אמרו לי לבוא לכאן. אני לא רוצה להיות כאן." לי פתע הצטעק: "לא לנגוע בי." התברר ש' אחת האחיות רצתה לשעשע אותי, והתקרה בה אליו עם מספרים.

חולה בשם שרה בוכה. היא רוצה לי צאת החוצה. אני מוציא אותה החוצה, על כיסא הגלגלים שלה. בחוץ אני מגלה חולה אחרת, שנפלה עם כיסאה על הריצפה. איש לא ניגש אליה. אני מרים אותה בעזרתו של אחד החולים הבריאים. "זה תמיד קורה לה", מסבירה לי אחת האחיות.

חולה אחרת, שרה ריימן, גיליתי במטב, שוטפת שם את הכלים. "היא תמיד שוטפת לנו את הכלים", הסבירה לי ה' אחות בסיפוק.

"אין לי

גישה לרפואה"

עבור כל חולה משלמים קרוביו סכום מים המגיעים עד 800 ל"ל לחודש. באסא כ-35 מיטות. כולן תפוסות. הוא נמצא בי בעלותם של מיכאל אלרואי (44), אח ב' מיקצועו, המשמש כמנהל והנמצא עתה ב'

ואיש לא בא לעזרתה

מאורית רדורה

חול', ואדם (עדי אורן) (40). בבעלותם של השניים גם בית-סוּסְטֶנְסְקי, בית-חולים לי חולים כרוניים בקריית-אונן, וכן מוסד לי קשישים ראשונים, ברחוב ראשונים ברמת גן.

אדם אורן הוא לדבריו אדמיניסטרטור ב' מיקצועו. הוא קיבל את בית-סוּסְטֶנְסְקי בירו' שה מאמו. כיוון שהתקשה לנהל אותו לבד, לקח כשותף את מיכאל אלרואי. "לי אישית", הסביר לי אורן, נמור קומה ו' שחור-שיער, "אין כל גישה לרפואה. היא גם לא מעניינת אותי. כאשר אוכל, אעזוב מיקצוע זה."

החולים בבית-החולים אסא מתחלקים לי שלושה סוגים. החלק הקטן, עד עשרה, הם חולים במחלות אורטופדיות, בעיקר גב, שנשלחו לכאן בהתאם להסכם עם קופת' חולים הכללית, על חשבונה. בהם מספלים שני רופאים של קופת-חולים. האחרים הם חולי שיקום. לא שיקום פעיל, אלא שיקום לאחר השיקום בבית- החולים. הללו מתחלקים לשניים: אלו ש' לגביהם יש עדיין תקווה, ואלה המוחזקים כאן על-מנת "לתת הרגשה טובה לחולים עצמם ולקרוביהם".

אחיות לא

מוסמכות

לכל החולים הללו יש שבע אחיות בלבד. בשעות הלילה עובדת אחות אחת. בשעות אחר-הצהריים — שתיים. בי בוקר עובדות ארבע אחיות. רק אחת מהשבע היא מוסמכת. כל היתר לא למדו מעולם את המיקצוע.

אחת מהן היא טובה קריימר, 20, למ' דה תקופה קצרה בסמינר לגננות. בתום לימודיה עבדה בפקידות חודשים מספר, אחר-כך התקבלה לעבודה בבית ליונשטיין, מוסד לשיקום, פטרה משם אחרי חודשיים. בבית-החולים אסא היא משמשת כאחות לכל דבר.

אחות אחרת היא שושנה סכן (19). לה כבר יש השכלה רפואית. היא עברה קורס

"אין צורך לחסן את אזרחי ישראל מפני החולירע." זוהי טענתם החוזרת ונישנית של מומחי משרד הבריאות — האנשים שתפקידם לשמור על בריאותך ועל חייך. הסיבה, לדבריהם: "רמת-התברואה הגבוהה בישראל היא החיסון הטוב ביותר."

הכאמת כה גבוהה רמת-הברואה זו? נוח להאמין בכך. אולם מבט בוחן יותר מגלה עובדה מדאיגה: כמו בתחום החברתי, גם בשטח הרפואי קיימת ישראל השנייה.

לצד הישגים נהדרים, קיימים מחדלים חמורים. המחקר הרפואי כארץ עשה לו שם בעולם, וזה במענקי-מחקר, בעיקר מארה"ב, במיליוני דולרים. ישראל היתה אחת המדינות הראשונות בעולם בה בוצעה השתלת-לב.

כך בכד, נתגלתה בפתחיתקווה לפני חודשים מספר מחלת הטיפוס — שרוב הרופאים הצעירים מכירים אותה כבר רק מספרי הלימוד, והאופיינית לסביבה בעלת רמת-הברואה ירודה. מחלת החולירע אמנם לא הפכה עדיין למגיפה — למרות שאירגון הבריאות העולמי הכריז על ישראל כעל איזור נגוע — אולם ממשוכה להתפשט, לאט לאט אבל די בטוח, מבלי שמומחי משרד-הבריאות השתלבזו עדיין על מוקדה. רמת-התברואה במסעדות ובשירותים ציבוריים אחרים ירודה זה שנים כבדיחה עגומה.

יחסו הפלחני של משרד הבריאות למיפגעית-ברואה אינו מוגבל לשאלות היגיינה. עלימנת לבדוק את הנושא, היפנה השבוע, "העולם הזה" זרקור לעבר אחת מנקודות-התורפה הנצחיות של הרפואה הציבורית בארץ — בתי-החולים הפרטיים. כתב, "העולם הזה" חקר את המצב בשניים מהם — "אסא" בהרצליה ו"בית-סופנסקי" בקריית-אונן. תוצאות החקירה — ולא פחות מכך יחסו של משרד הבריאות לבעייה — מעוררות דאגה חמורה. מדרוך כתב, "העולם הזה":

מוחזקים בבית-חולים אסא עלידי מלבין.

השעשוע

של האחיות

סיפור בפני עצמו הוא משה שפי בן ה-89. שערותיו הלבנות יור-

ב יתיחורים, "אסא" שוכן בבית בן קומה אחת, בהרצליה-פיתוח. שום דבר כמעט איננו מבדיל בינו לבין החילות הי מסוארות שליו — מלבד הליכלוך והזוהמה שמסביבו.

פסולת מקיפה את כל השטח. במיוחד מצטיינים הקירות הצדדיים, שלידם מרוקנים ככל הנראה חלק מהזבל של בית-החולים. החצר האחורית נראית כאילו היא משמשת מחסן רהיטים ישנים ופסולת. פחיהאשפה, הנמצאים בן בו נחים החולים, ואשר כל רוחבו כעשרה מטרים — עולים על גודתי הם והזבל סוּר מסביבם.

רבים מן החולים מסתובבים בלבוש קרוע — לרוב בגדים שהביאו איתם מהבית. רבים זועקים לאחות — לשוא. הם יכולים לקרוא כך שעות, עד שמגיעה אליהם אחות. רבים מבקשים להיות בחוץ, אך אין מי שיוציא אותם. בקשותיהם מהאחות להוציאם החו' זה אינן זוכות לתגובה. הם אפופי זבובים בעיקר בעלי הפצעים הפתוחים שבהם. נתקלתי בחולה קשישה, בעלת עין זבת מוגלה, אשר לא סרחה כבר לגרש את ה' זבובים הרבים ששכנו דרך קבע על העין. חולים אחרים החביבים על הזבובים הם אלה הנאלצים לשאת איתם שקיות שתן.

שתן על

הריצפה

בחדרי החולים מצאתי שתן על הי רצפה. חולה אחת גנחה לעזרה, אך איש לא ניגש אליה. "מדוע אין ניגשת אליה?" שאלתי את אחת משתי האחיות הבוודות שהיו במקום. השעה היתה חמש אחרי הצהריים. "לא צריך", השיבה לי. "היא ככה כל הזמן".

שני חולים ביקשו ממני לקרוא לאחות. קראתי לה, אך היא השיבה: "לא צריך. תהיה כאן קצת ותתרגל. הם שותם מכל בלים את המוח. אתה לא צריך להתרגש מזה." חולים אחרים ביקשו ממני להוציא אותם החוצה. הוצאתי אותם. האחיות, ש' ראתה אותי, קרבה אלי: "תן, אני אעזור